

Varjomaayökkönen

Rismyrjordfly

Paradiarsia punicea

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Varjomaayökkönen on kookas yöperhonen, jonka siipiväli on 32–35 mm. Punertavan ruskeissa etusiivissä on harmaakehnäiset suonet ja melko hampaattomat kuviot. Takasiivet ovat kellanharmaat Siipiripset purppuranroosat. Laji on sekoitettavissa niittyrusoyökköseen (*Diarsia rubi*), mutta varjomaayökkösen etusiivet ovat pidemmät ja kapeammat, eikä varjomaayökkösellä ole keilatäplää.

Elinympäristö ja levinneisyys

Varjomaayökkönen elää lehdoissa ja kosteissa sekametsissä sekä soiden pensaikkosilla reunamilla. Erityisesti laji viihtyy kosteudelle alttiissa lehtimetsissä (koivikoissa), joissa aluskasvillisuudessa on vadelmaa. Laji pitää myös kosteikkoniittyistä. Varjomaayökkönen lentää öisin kesäkuun lopulta heinäkuun loppupuolelle. Lajia esiintyy harvinaisena etenkin Kaakkois- ja Itä-Suomessa, mutta ilmeisesti Uudellemaalle saakka etelärannikon tuntumassa. Esiintymät keskittyvät Virolahdelle ja Kerimäelle.

Nykytila ja uhkatekijät

Varjomaayökkönen on ollut luonnonsuojelulailla suojeltu (LSA 1997/160) uhanalainen laji, mutta sen kannan toipumisessa uhanalaisuusluokitus on muutettu silmälläpidettäväksi. Viime vuosina varjomaayökkösen kannat ovat taas olleet taantumaan päin. Lajia uhkaa tulevaisuudessa sen luontaiset suuret kannanvaihtelut ja hyvin suppea esiintymisalue. Soiden kosteusolosuhteiden muutokset mm. ojitusten seurauksena vaikuttavat mahdollisesti haitallisesti lajin esiintymiseen.

Hoitosuositukset

Varjomaayökkösen elinympäristöissä tulisi välttää kunnostusojituksia ja soiden reunamat jättää metsätaloustoimien ulkopuolelle. Myös aluskasvillisuutta voimallisesti muuttavaa metsänkäsittelyä tulisi välttää. Laji hyötyy kosteikkoniittyjen raivauksesta. Osa lajin elinympäristöistä on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (rehevät lehtolaikut), joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Erityisen arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen sekä lehtojen ja vesistöjen lähimetsien vapaaehtoiseen suojeluun ja luonnonhoitotoimiin voi hakea tukea METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Metsälaki 1093/1996. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>. Viitattu 2.11.2022.

Silvonen, K., Top-Jensen, M. & Fibiger, M. 2014. Suomen päivä- ja yöperhoset – maastokäsikirja (A field guide to the butterflies and moths of Finland), Oestermarie, 822 s.

Suomen Lajitietokeskus, varjomaayökkönen. Saatavilla: <https://laji.fi/taxon/MX.63058>. Viitattu 2.11.2022.

Kuva: J. Tyllinen, CC-BY-NC-4.0, [Laji.fi](https://laji.fi)